

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Brevier neofrancat nu se pri-
mesc. — Manuscrise nu se
retrimit.

INSERATE
se primesc la Administrațiunea în
Brașov și la următoarele:

BIBLIOTECĂ DE ANUNȚURI:
la Viena la N. Duker Nachf.,
Buz. Augenthaler & Emeric Les-
ner, Heinrich Schalek, A. Op-
pelik Nachf. Anton Oppelik.
la Budapesta: la A. V. Gold-
berger, Ekstein Bernat, Iuliu
Leopold (VII Erzsébet-körut).

PREȚUL INSERȚIUNILOR:
o seriă garmond pe o coloană
10 bani pentru o publicare. —
Publicări mai dese după tari-
ta și învoială. — RECLAME pe
pagina 3-a o seriă 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

(Număr de Duminică 9).

„GAZETA“ iese în fiecare zi.

Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminică 2 fl. pe an.

Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 franci.

Se prenumără la toate ofi-
ciile poștale din țară și din
afară și la d-nii colectori.

Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare.
Târgul Inului Nr. 30, etajul
I.: Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dusul în casă: Pe un an
24 cor., pe 6 luni 12 cor., pe trei
luni 6 cor. — Un exemplar
10 bani. — Atât abonamentele
cât și inserțiunile sunt a se
plăti înainte.

Nr. 50.—Anul LXV.

Brașov, Duminică 3 (16) Martie.

1902.

Dușmanul nu dorme.

Tot mai mult sunt impresurate de dușmanii redatele noastre menite a da scut și adăpostire neamului român în desvoltarea sa națională.

Trecură aproape cinci ani, de când s'a zărit din nou o mișcare suspectă la una din redate, pe când canonada asupra pozițiunii noastre în general continua fără de intrerupere. Inimicul mobilisase pe toți călugării și iesuiții săi în talar și în frac cu scop de a lua cu asalt fortăreța bisericeii române unite.

Sunt vechi uneltirile, ce țintesc la nimicirea caracterului național al bisericilor noastre. Inceputul vor să-l facă cu Metropolia Blășiului și privilegiul li'l dă așa numita regulare, a autonomiei catolicilor. Contrarii dic că uniții seu greco-catolicii nu s'ar deosebi de romano-catolicii de cât numai prin rit, așa-dără când e vorba de organizarea autonomiei bisericeii de ce să nu fie aruncați într'o căldare cu cești din urmă?

Ei uită numai un lucru că Metropolia română unită e inarticulată în lege ca biserica independentă, ce este, că prin lege (art. 43 din 1868) îi este garantată aceeași autonomie, de care se bucură și celelalte confesiuni recepte; uită mai ales, că este biserica națională și numai așa a avut și are înțeles de a exista și că acesta o recunoșce apriat bulla papală dela 1853, prin care Metropolia de Alba-Iulia fû scosă de sub jurisdicțiunea primatului dela Strigonia, declarându-se, că este independentă și „instituită pentru Români ca limbă română“.

Nu este dăr numai ritul și disciplina, ci sunt mai vârtos aședă-mintele ei răsăritene, limba liturgică și caracterul ei român, ce-o separază de biserica catolică unghurească.

Dușmanii știu bine, că-i așa, dăr le trebuie un pretext, sub care

să atace viața și independența bisericeii române, și l'au găsit.

Lungul timp dela 1897, de când s'au început noile uneltiri în contra independenței Metropoliei române de Alba-Iulia, — cari uneltiri au fost provocate la început între Români uniți contra-mișcarea, ce a culminat în adunarea de protestare dela Clușiū, — a trecut par'că așa de iute ca ș'o di peste care s'a lăsat o negură desă.

Acum, după ce negura a dispărut cei din redută zăresc deodată în cea mai mare apropiere, un nou șant construit de dușman pentru a strînge cercul de fer în jurul lor.

Ce s'a întâmplat? Cum au ajuns lucrurile aci?

Mișcarea de protestare, ce se începuse la 1897 și care luase un avânt atât de puternic, a fost urmărită de cătră cercurile bisericeii mai întâi cu ore-cari temeri. După aceea s'au alăturat și aceste cercuri la ea, și au reușit în deosebii a face ca la adunarea din Clușiū (din Iunie 1897) să precumpănescă părerea, că cauza trebuie lăsată cu totul în mâna Arhierilor, ca ei să intervină la locurile competente și să lucreze și stăruască după cea mai bună chibzuire în apărarea ei, ér clerul și poporul să aștepte în liniște rezultatul demersului achiereilor.

Nu putea fi nimic de obiectat în ce privea acțiunea episcopatului, chemat în prima linie a intervenii cu autoritatea sa; dăr ore fost'a consult și favorabil cauzei de a se pune așa dicând stavilă acelei mișcări defensive, ce a pornit din sinul poporului credincios în vara anului 1897 și care, continuându-se, ar fi pregătit cât de bine spiritele, pentru luptele mari și grele, ce stau încă înainte?

Noi credem că nu.

Dacă acțiunea Arhierilor noștri era însoțită de-o mai puternică manifestare a dorințelor și voinței poporului în acești patru ani trecuți,

atunci, mai credem, că pasul lor de protestare întreprins față cu Congresul unghuresc, care și-a arogat dreptul de a dispune și asupra sôrtei Mitropoliei independente de Alba-Iulia, ar fi avut alt efect, decât l'a avut după împărțirile fôiei bisericeii din Blășiū, ce le publicăm mai jos.

Amintita fôia descopere tot periculul situațiunii create prin „nedemna și perfida“ procedere a congresului din Pesta și avertisză cu toți să stea gata a primi avisul Arhierilor.

Acosta este corect și potrivit cu împrejurările de față. Dăr ore n'ar fi și mai potrivit decât clerul și poporul bisericeii s'ar desmeteci din ameteala, în care l'a adus tactica vrășmașilor și ar reapuca firul luptei de apărare începute la 1871 și continuate câte-va momente la 1897?

E lucru mare ce se pregătesc în contra românismului, lucru care interesază pe toți Români, căci de ar succede — ceea ce însă nu va fi — planul dușmanilor bisericeii noastre naționale față cu uniții, acesta ar avé cele mai fatale urmări și pentru biserica soră.

Revista politică.

Foile unghurescii sunt pline érašii cu atocuri vrășmașe în contra noastră a Românilor. De astă-dată au luat la țintă tinerimea română de pe la universitățile unghurescii. Și étă pentru- ce: Anul acesta se va ține în Budapesta congresul federațiunii internaționale a studenților. „Patrioții“ noștri au aflat, că studenții români dela universitățile din Ungaria vréu să apară în congresul din Budapesta alături de studenții din România, adecă să se grupeze după naționalitate. Ajunsă la urechile șovinștilor scirea acesta, rectorul universității din Budapesta a afișat la adresa tineri-

mei române dela universitate un strașnic avertisment, în care dice, că „este o agitație nepatriotică, decât acei cetățeni unghari, cari sunt de limbă românească vor să ia parte la congresul studentesc nu în rândurile tinerimei din patrie, ci în secția străinilor așteptați ca óspeți la acest congres, și să caute a demonstra în contra legilor și a păcii țerii ospitaliere“. Rectorul avertisză deci pe „agitatorii (!) supuși jurisdicțiunii disciplinare a senatului universitar, că nu li-se vor tolera uneltirile (!) și că din universitate se vor esclude toți infidelii (!), cari oferindu-se străinilor, vor produce disonanță în rândurile tinerimei naționale, aștând ura de rasă“.

Afacerea acesta a fost discutată și în dieta din Pesta în urma unei interpelațiuni făcute de deputatul Sebes Dénes. Ministrul de culte și instrucțiune *Wlassics* respunđend interpelației dișe, că acțiunea tinerimei române o consideră de cel mai mare „irredentism“, (!) ce a vędut el vre-odată, și a promis, că va lua cele mai energice măsuri, ca congresul să nu fie exploatat în scopul demonstrațiunilor politice naționale.

Prigonirile s'au și început în contra tinerimei universitare române. După cum cetim în foile unghurescii rectorul universității din Budapesta a chemat la sine pe tinerii Octavian Goga, Ioan Lupăș și Virgil Moisil, pe cari îi bănuiesc, că ar fi „matadorii“ mișcării.

In cabinetul lui Szell a izbucnit o nouă criză. După fostul ministru de comerț Hegedüs se duce și ministrul de honveđi br. *Fejervary*. Causa demisiunii lui *Fejervary* e numirea lui *Horanszky* în locul lui *Hegedüs*, numire făcută fără de a fi fost întrebat și *Fejervary*. Acesta a declarat odată, că nu va sta în cabinet alături de un corifeu al fostului partid *apponyist*, care la 1899 a fusionat cu partidul dela putere. El vré să-și

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Poesie inedită. *)

De Mihail Eminescu.

Ea mergea acuma 'n codru,
Și mă iau tiptil pe urmă;
Când ajung cu ea alături,
Simt suflarea-mi, că se curmă.

Mai răsufu înc'odată,
Dic o vorbă, — ea tresare
Și se uită 'ntr'altă parte,
Și răspuns de loc nu are.

Dăr mereu de ea m'apropiu
Și-i vorbesc cu dulce sfaturi, —
Ea se apără c'o mână,
Dăr se uită tot în laturi.

Și pe talie-i pun brațul,
Ea și fuge, va să scape, —
Dăr o țin mereu spre mine,
Mai aproape, mai aproape.

Mai nu vré, și mai se lasă,
Capul ei mi-l pun pe umér,
Pun pe ochii 'nchiși, pe gură,
Sărutări fără de număr.

Și pe piept o strîng și-o leagăn,
Răsufarea-mi se sfirșesce.
O întreb de-i dulce ast-fel,
O întreb de mă iubesc.

ÉR ea ochii și-i deschide,
Ochii mari și plutitorii:
„Tu-mi ești drag și-mi plací dăr
[numai
„Ești obraznic une-orí“.

In situație primejdiosă.

Episod din réșboiul de secesiune din America,
de Fr. C. Wickede.

— Fine. —

„Missus, aici vè aduc nisce pesci,
pe cari i-am prins ađi diminéță“, se auđi o
voce lângă densa.

Ca un sol ceresc veni bétrânul sclav
la ea în césul de mare primejdie — ea și
bárbatul ei îl ajutasera pe sclav înainte

cu mai multe luni, când sclavul fusese
bolnav. Acum voia să ajute și el după
putință. In acesta, care n'a uitat micul
lor ajutor, ar puté avé încredere. Íl chemă
decí în casuță și îi spuse totul.

„Dacă vré Dumneđu, Missus, il vom
scăpa. Cunosc locul și trec adesea pe
acolo, am să-i duc numai decât ceva de
măncare“, dișe bétrânul Negru. „Fii li-
niștită, bétrânul Sam vè va aduce mân-
care de ajuns“.

„Dăr câni, Sam—câni acei grozaví“
— gemea tînăra femeie.

„De aceia mă știu eu apéra, nu nu-
mai odată s'au luat ei după mine, dăr eu
am un mijloc bun contra mușcătorei lor“.
— Și cu o strașnică înjurătură asupra că-
nilor, plecá.

Multe dișe de-aréndul se țin de
vorbă și le aducea de măncare, pesci și
vinat, ba câte odată și pâne, ér biata
Lilly abia aștepta să-l vadă, căci tot-
deuna îi aducea sciri despre bárbatul seu.
Starea acesta de lucruri însă n'a putut
dura în vecinicie. Fără să scie, fie-care
mișcare a ei era spionată și spionii au
aflat nu peste mult, că între negru și ín-
tre fugariu este o legătură.

„Pentru numele lui Dumneđu, Sam
ce s'a întâmplat?“ strigă ea palidă și spe-
riată, când Negrul într'o după amiađă
întră în casă aproape leșinat de pierderea
de sânge.

„Ce s'a întâmplat Missus? Cânele!
Cânele“.

Ce căne? vorbesce, repede! —
Dumneđuule! Au aflat unde este bárbat-
ul meu?

„Încă nu, Missus, de astă-dată bétrân-
ul Sam a tras pe sfóră pe mișelul cu
pielea albă“ și un rís stálcit îi alungă
pentru moment espresiunea durerii de
pe față.

„O, Sam, tu ești rănit — greu
rănit!“

„Da, Missus, puțin, cănele m'a sfă-
șiat nițel, dăr pe Dumneđu, Massa este
în siguranță și cănele la dracul!“

Hainele lui sdrențuite și pătate de
sânge și rânile de pe corpul lui arátau ce
luptă crâncenă a avut cu animalul sélbat-
tec. Era tocmai gata, să ducă de mân-
care omului prigonit, când de-odată aude
látratul furios al cănelui în dosul seu,
tocmai când era să cotéscă pe lângă
stâncă. De împușcat nu-i era permis să

*) Publicată în revista „Sămănătorul“.

țină cuvântul, și nevrând să se solidarizeze cu cabinetul din care face parte Horanszky, își dă demisiunea. Alaltăieri br. Fejervary a fost în audiență la Maj. Sa și cu ocazia aceasta și-a înaintat petiția de demisionare. Afacerea a intrat așa-dér în stadiu acut

*

Săptămâna această *dieta ungară* a sfințit cu desbaterea bugetului ministeriului de interne și a intrat în desbaterea bugetului ministeriului de agricultură. În ședința dela 13 Martie a luat cuvântul și contele Karolyi Ales. cunoscut de corifeu al mișcării agrare. El a vorbit și despre *Români* și de băncile românești, mai ales de „Albina”, care „urmărește scopul de a da împrumuturi cât mai numeroase, ca apoi la timpul său, când țeranul nu poate plăti, să-l eșezeze și nimicescă. Astfel se pregătesc clasa de mijloc română în Ardeal,—un mare rău acesta”. Karolyi, firesc, a vrut să dică, că băncile românești i-ar nimici pe țeranii unguri și calomnia asta a fost subliniată de întreaga dietă cu aprobări. Când e vorba de Români, scot din gură cuvintele cele mai de hulă și ocară, cum a făcut-o de pildă în ședința dela 12 l. c. br. *Feilitich*, care a dis, că Români din munți pustiesc pădurile și pășunile erariere și le folosesc spre scopuri daco-române, că Românul e leneș și trândav și decât este ațitat, e în stare să se dedea la sălbătéciiile cele mai mari etc. Nimeni nu s'a găsit, care să protesteze în contra acestor calomni: răutăcioase.

*

Săptămâna trecută *Burii* au raportat lângă *Meribogo* o mare victorie asupra *Englesilor*. Ei a bătut strașnic armata generalului engles *Methuen*, care cu 1300 omeni voia să dea năvală asupra armatei generalului bur *De'arey*. Burii însă au atacat pe neașteptate pe *Englesi*, li-au luat toate tunurile, munițiile și bagagele, au omorât 65, au rănit 119 și au prins 553 *Englesi*, ér 201 din ei au dispărut. Insuși *Methuen* fu rănit și prins. Tot atunci *Burii* au nimicit colona lui *Greenfell*, care mai înainte de desastrul dela *Meribogo* nisua să se unescă cu *Methuen*, ca împreună să atace pe *Delarey* sub munții *Magalies*. Tote tunurile și bagagele lui *Greenfell* au căzut în mâinile *Burilor*, armata căruia au nimicit-o.

Pe când *Burii*, acest popor-minune, se portă cu atâta vitejie, nemulțumirea în *Anglia* crește într'una

și neîncrederea în guvern e mare. Situațiunea o agravază și împrejurararea, că în Irlanda spiritele sunt foarte iritate. Unele din regimentele, cari erau să fie trimise în Africa, au fost expedate în Irlanda. Se dice, că regele *Eduard* era să plece în Irlanda, ca prin prezența lui să mulcomescă spiritele. Vice-regele Irlandei însă a dat de scire consiliului de miniștri, că nu ia răspunderea pentru siguranța persoanei Regelui. În urma acesta regele a renunțat la călătorie.

Congresul catolic unguresc și Metropolia română unită.

Tocmai la spartul tégului, în ședința sa din urmă, congresul din Budapesta pentru autonomia catolică, s'a ocupat și de protestul provinciei metropolitane de Alba-Iulia și Făgăraș, însă într'o jumătate de oră a trecut peste el simplu la ordinea zilei.

Éta ce scrie cu privire la această foia bisericească-politică „Unirea” din Blășiu:

Luni în 10 crt. congresul regnicolar catolic, și-a încheiat ședințele.

Ședința această pentru noi are un interes deosebit. Anume, în ședința această a prezentat presidentul *Szapáry* memorandumul episcopatului nostru adresat primatului în cauza autonomiei. În acel memorandum era arătat, că provincia noastră bisericească de Alba-Iulia și Făgăraș prin Bulla sa de instituțiune, a fost scosă de sub oră și ce jurisdicțiune bisericească din țără și a fost subordonată direct și nemijlocit numai Sfântului Scaun Apostolic al Romei. De aici s'a dedus consecința, că subordonarea, ori contopirea acestei provincii bisericești în organismul autonom comun al bisericii catolice din Ungaria, ar fi însemnat violarea independenței acestei provincii. Drept aceea memorandumul arată primatului, că participarea provinciei noastre bisericești la congres e imposibilă. Memorandumul se termină cu rugarea, ca primatele să întrevină la Maiestatea Sa, ca și pe séma provinciei noastre bisericești să se concedă convocarea unui congres autonom deschilinit de congresul bisericii latine, care congres provincial să prelucre un statut autonom propriu pe séma provinciei noastre bisericești.

Memorandumul acesta, a fost adresat primatului ca la presidentul congresului regnicolar, ér nici decât ca la primat, și el l'a transpus spre desbatere și rezolvare congresului. Congresul l'a străpus comisiunei de 27 spre studiere și facere de propunere meritorie.

Am tot așteptat să vedem raportul comisiunei de 27.

În schimb vedem, că congresul n'a luat în nici o considerare memorandumul episcopatului nostru, ci a pertractat și fixat un statut, care după titula sa are să fie statut și pentru biserica greco-catolică din Ungaria și în care se face amintire și de provincia noastră mitropolitană. Cu un cuvânt, congresul se pare, că a făcut statut și pentru noi, măcar că în congres nu eram reprezentați.

După-ce acum statutul a fost primit în două cetiri și urma numai verificarea definitivă a textului în cetirea a treia, după-ce va să dică ori-ce modificări erau imposibile, în ședința din urmă, ședința curat numai formală, se ia act și de memorandumul episcopatului nostru.

Dér cum s'a luat act?

Nici nu s'a admis la cetire, măcar să audă membrii congresului argumentele episcopilor noștri contra contopirii în organismul autonom comun și să vadă la ce pericol espun biserica noastră prin tendințele lor de contopire. Congresul a recurs la un mijloc nedemn, și sub titlu, că memorandumul a fost adresat primatului, l'a retrimis simplu la primat, declarându-se necompetent a da răspuns episcopatului nostru.

Am dis, că nedemnă a fost apucătura această a congresului, pentru-că memorandumul a fost un răspuns la convocarea primatului, care cerea, ca și provincia noastră bisericească să participe la congres. Și în memorandum se arăta, că provincia noastră nu participă la congres. Așa déră memorandumul a fost adresat primatului ca la president al congresului, ér nu ca la primat, de-orece ca primat nu are nimic de a face cu episcopatul provinciei noastre bisericești.

De aci urmăză, că primatele a lucrat corect, când a străpus memorandumul la congres. Și după toate regulele parlamentare, cea dintâiu chestiune de desbătut în congres ar fi trebuit să fie memorandumul nostru. Anume îndată la constituire ar fi trebuit să se constate, decât toate bisericile din Ungaria sunt reprezentate la congres și, decât prin urmare congresul e capace de a aduce decisiuni valabile. Atunci trebuia să se ia la cumpănire motivele de neparticipare ale provinciei noastre și trebuia să se provoce o decisiune preainaltă a supremului Patron și numai după aceea să se fi purces mai departe cu statutul.

Nedemnă și perfidă a fost deci procedura congresului. Ea ne arată apriat, că tendința congresului este contopirea noastră în organismul autonom. Procedura această dovedesce din nou, că scopul autonomiei proiectate nu este scop bisericesc, ci curat scop politic. Vor să folosescă biserica de mijloc pentru desnaționalizarea bisericii noastre.

Ei bine, scopul n'au să și-l ajungă în contra voinței noastre nu ne poate nime pe lumea acesta contopi într'un organism care nu ne convine. În politică mai umbli cu terorismul. În biserică, în domeniul conștiinței, nu are valoare nici o putere lumescă.

Foia din Blășiu încheie dicând, că e timpul suprem de acțiune, că scut și apărare se poate aștepta dela Maj. Sa ca înalt patron al bisericii și dela Scaunul apostolic al Romei, și-și exprimă convingerea, că Arhieriei noastre nu vor întârziă nici un moment a-se apropia de acești doi factori și, că aceștia de sigur vor afla ascultare. Dacă Arhieriei ar simți că le e greu să răsbescă, „deie numai un semn și cu mic cu mare vom sări ca lei și vom apăra sanctuarul nostru de profanarea contrarului”.

Un răspuns la articolul „Volnicile unui matriculant“.*)

La corespondența părintelui Băliban din Acăș, în care a descris purtarea necuviincioasă a matriculantului din aceea comună, un amic al foiei noastre ne trimite textual circulara ministrului de interne r. u. din 35 Noemvrie 1895 Nr. 103.373 care este următorul:

Cătră toți șefii comitatelor!

Din cauza multor dubietăți ivite, și a plânsorilor mie subțernute, află de lipsă cu privire la formalitățile cari se pot pretinde dela părți cu ocaziunea legii căsătoriei civile, a dispune următoarele:

....Oficialul stărei civile este dator a-se înfățișa la încheierea căsătoriei cu esarpă în colorii naționale și în vestimente onorifice corăspunzătoare, încât se pôte în atilă, și trebuie să pörte tot-odată grije, ca legătura căsătoriei să se întempe cu solemnitatea recerută și cu seriositatea corăspunzătoare însemnătăței aceleia. Nu este însă iertat și manifestez o atare finută, carea legătura căsătoriei ar înfățișa-o de o imitațiune a ceremonialului bisericesc, și ar fi aptă de a reține pre miretei dela cununia bisericească.

În urma dispozițiunilor acestei circulari, oficialul stărei civile, care intrevine la încheierea unei căsătorii, are deci datoria de a pretinde cu strictete, ca mireteii și martorii lor să se înfățișeze în vestimente corăspunzătoare caracterului sărbătorec a legăturii de căsătorie și și referințelor lor proprii. Din contră oficialului stărei civile, nu-i este permis de a trece peste recerințele de sus.

Anumit este oprit de a pretinde sêu de a condiționa intrevinerea la încheierea căsătoriei dela aceea, ca

*) A-se vedé nr. 44 „I. G. Tr.”

împușce, ca să nu se tradeze. Dér credincios, până la cea din urmă răsufare, era hotărît, a-și sacrifica viața, decât va cere nevoia. Cu cuțitul în mână aștepta pe dușman, care era să-l apuce în acea minută. Lupta a fost scurtă și desperată. Sam rămase biruitor. Când persecutorii sosiră la acel loc, unde animalul fu străpuns și aruncat în adâncime, erau șterse toate urmele, ér Sam era dispărut, luând drumul spre casa femeii nenorocite.

„Și bărbatul meu — sërmanul meu Lewis?” întreba femeia bandajând ranele.

„El e încă cât-va timp în siguranță, însă va trebui să profite de prima ocazie, ce i-se va presenta, ca să scape. Acum înainte de toate trebuie să-i ducă de mâncare micul Robert, în locul meu, alt-fel suntem cu toții perduți — drumul îl cunoșce deja.

Cugetul, că trebuie să-l lase iubita ființă pericolului și în mâinile dușmanilor răsbunători, era préingrozitor, pentru-ca să-l pötă esecuta numai decât. Avea să alégă între două lucruri: Ori să espună copilul primejdiei, ori să-l lase bărbatul să móră de fôme. Ea nu putea să mergică.

Cu ce inimă strîmtorată lăsă a doua di pe băiat să mergică! De câte-ori i-a repetat cum trebuie să se pörte! Cu o rugăciune pe buzele ei palide pentru-ca Dumneșu să-i păzescă copilul, — se uita după el, cum întra în pădure, pentru a nu se mai întörce pôte. Cugetul acesta era insuportabil.

Băiatul trecu cu precauțiune prin pădure, urcă dealul găfăind sub povara, ce o purta. Era deja apröpe de ascundétöre și inima mamei era înviorată de rađa speranței. Când el se coborî în vale, mama îl perdü din vedere și când reapărü dincolo, era deja în mâinile soldatului, care jurase tatălui răsbunare, când după scăparea lui, nu-l găsi acasă. Uitând de primejdie striga în naivitatea lui copilărescă: „Tată! Tată!”, cum era deprins a striga întotdêuna, când era amenințat. Sângele mamei i-se închegase în vine și trebuia să se reculégă toate forțele, ca să se pötă stăpâni și să nu alerge în urma copilului. Însă de sigur, soldatul nu putea să-i facă nici un rău copilului, care era atât de tîner și nevinovat. Fie-care cuvânt rostit de soldat îi ajungea la urechi, ér ea asculta ghemuită la pământ. „Aha, micule,

te-am prins! Scieam eu, că decât voiü pândi pe puiü, am să descoper întrarea la visuina vulpoiului. Are să-mi plătescă ostenelele, ce le-am avut”.

„Tată, tată!” — răsună din nou din pieptul copilului, însă un zimbet amical se vedea pe fața sălbaticului rebel, când se gândi, cât îi este de ușor a descoperi acum ascunđișul desertorului.

„Nu trebuie să-l strigi. Vino și mē du la el.”

„Nu vréu, căci tu ai de gând să-l omori!” Și curgeau lacrimile din belșug pe obrăjorii lui.

„Vino, ție nu-ți fac nimica. Veđi îți dau banii ăștia, decât mē duci”, și arătă copilului nisce monede de aramă.

„Mama m'a oprit, să spun cui va, unde este tata și nu-ți arăt drumul. Mama spune, că voi sunteți omeni răi”.

„Oho! Acești corbi învață curind a croncăni — acesta o sug cu laptele mamei. Ai să-mi spui îndată?”

Copilul însă a rămăs statornic — nici linguşire, nici mituire, nici amenințare nu-l putură îndemna să tradeze pe tatăl său. Perdëndu-și răbdarea, omul jură, că îl va spânzura de cel dintâiu copac, pen-

tru a vedé, decât acesta nu-l va scöte pe bătrânul vulpoiü din vizuină”.

„Te rog, te rog, lasă-mē să fug, nu mē spânzura”, dicea copilul, când simția funia în jurul gâtului. „O, tată, mamă”, Dér la urechile tatălui cuvintele desperate ale copilului nu ajunseră, ér mama îngemăna, lipsită de curaj, cu ochii înholbați, hipnotisată öre-cum, ca și pasërea la vederea șerpelui. Dêcă și-ar fi putut scăpa copilul, ridicându-și numai un deget și n'ar fi fost capabilă să facă nici măcar atâta.

„Pe Dumneșu meu, copile, te spânzur, decât nu vorbești!” — Nu se audia nici un răspuns, ér privirea implorătoare a copilului nu avea nici o înfrîngere asupra sălbaticului.

„Audi, băiete? Te întreb pentru ultima örá”, și aruncând un capët al funiei peste o créngă și trăgënd de ea, dicea cătră sine însu-și: „Amar este, să móră cine-va așa tîner!” și par' că o umbră de milă i-s'ar fi furișat în inimă. „Însă ce! El are să crească mare și va fi și el contra noastră!” — Atunci trase de funie și micul corp se ridică în aer, dând din picioare.

D-l Nicolae S. Dumitrescu, președintele societății, și-a desvoltat în timp de aproape o oră conferența sa: *Vasilie A. Urechie ca naționalist*.

Conferențiarul arată mai întâi motivul serbării. Societatea primind bustul dela d-l Bălăcescu, pentru care îi exprimă vilesale mulțămiri, i-s'a dat cea mai frumoasă ocaziune de a-și arăta recunoștința către acela, care a fost un puternic sprijinitor al societății și un luptător de frunte pentru neamul românesc. Arată apoi activitatea națională a lui V. A. Urechie, încă de pe când era tânăr. Face biografia lui Urechie, pomenind marile opere săvârșite de el pe terenul național și spune, că este cel care a tras linia de unire între popoarele latine din occident și noi, și termină dând ca exemplu tinerilor generațiunii ale neamului românesc pe acel mare bărbat al țării. Conferențiarul a fost adese-ori întrerupt de aplausele publicului.

După terminarea conferenței, tricolorul, care acoperea bustul, se desface pentru-ca publicul să vadă figura blândă și inteligentă a aceluia, care peste o jumătate veac a muncit pentru neamul românesc. Publicul aplaudă frenetic la vederea bustului.

După această începe concertul, la care au luat parte d-ra Cionca, d-l N. Hagiescu, C. Grigoriu, I. Dănescu și V. Panaitescu. Bătrânul și talentatul artist N. Hagiescu se sue la tribună și recită câteva-va poezii cu caracter național cum și câte-va anecdote populare. Meritul arist a fost foarte aplaudat. D-sora Aurelia Cionca a executat la piano câte-va bucăți clasice și apoi câte-va bucăți naționale.

După concert o parte din public s'a retras, ér la orele 11 a început dansul, care a durat până la orele 4 despre ziua, în cea mai mare animație.

A doua zi de serbare, societatea „Tinerimea Română“ a primit din partea distinsului profesor doctor Urechie, o adresă, prin care îi mulțumesc mișcat de frumoșele sentimente, ce le-a arătat pentru memoria lui V. A. Urechie, a tatălui său.

Din Bistrița.

— 8 Martie 1902.

Onorată Redacțiune! Deși în Bistrița între 3500 - 4000 Români ne bucurăm de 8 doctori în drepturi, 2 doctori medici, 2 protopopi, un capelan și o falangă foarte mare de alți fruntași, cei mai mulți neaterători, totuși afacerile noastre românesco pe toate terenurile vieții publice merg atât de greu, încât cu regret trebuie să spun, că nu numai că nu înainteză, dér stagnéză pe zi ce merge.

Avem Reuniune de meseriași români, a cărei adunare generală s'a ținut la 23 Februarie a. c. și la care toți fruntașii români au fost invitați. Durere însă, că dintre toți numai 4 au participat. Avem o Reuniune română de cântări cu statute întărite, care înainte de acesta cu 4-5 ani, pe lângă cantul bisericesc, ne delecta cu tot felul de cântări lumesc și producțiuni publice, încât și străinii ne admirau, durere însă că de 2-3 ani de când stă sub conducerea și presiunii unui avocat nu numai, că nu ne mai delecteză nici cu un fel de producțiuni publice, dér această reuniune și-a sistat activitatea, și tinerimea noastră atât din clasa mijlocie, cât și din clasa inferioară, adică țărâtimea, e atât de renitentă, încât nici la probele de cantul bisericesc nu mai voesc a participa, și ce i vre-o câți-va, cari mai cântă în corul bisericesc, cântă mai numai siliți și mai numai de ochii lumii; — ba s'a observat, că unii tineri din strada Nășăduului și strada Budacului mai bucuos bat ospătăriile și umbra sberând pe străzile orașului, decât să participe la probele de cantul bisericesc.

Imi aduc bine aminte, că înainte de acesta cu 5-6 ani în casele meseriașilor și țărânilor noștri din Bistrița aveau intrare multe foi românesco abonate în totă regula. Astăzi însă nu mai e așa, — astăzi între meseriașii și țărâni noștri din Bis-

trița abia mai avem 4-5, care mai cetesc foi românesco regulat. Și nu numai țărâni nu cetesc, fără și în localul reuniunii meseriașilor români încă nu avem abonată nici o foie românesco, dér decât administrațiunea „Drapelului“ nu ne-ar trimite foie gratuit și decât redacțiunea „Revistei Ilustrate“ nu ni-ar servi cu vre-o câte-va foi românesco, nici în localul reuniunii acesteia nu am avé ce ceti.

Cu regret trebuie să spun, că la toate acestea scăderi și nepăsări, de care este stăpânit și copleșit poporul român din Bistrița, a contribuit și contribuie și de prezent neînțelegerea și indiferentismul ce domnesce astăzi între fruntașii noștri români, cari aproape nimic nu lucră în folosul poporului, ci se resbună unul contra altui....

Încă înainte de acesta cu 5 săptămâni comitetul Reuniunii meseriașilor noștri a hotărât, că pe lăsarea postului mare reuniunea să se pregătescă pentru aranjarea unei petreceri publice împreună cu concert și joc. În urma acestei hotărâri, doi membri din comitet, în frunte cu vice-președintele d-l George Ungurean, au rugat pe d-l învățator Iuliu Chitta, să binevoescă a pregăti meseriași cu vre-o câte-va poezii naționale pentru acel concert, cu care să ne putem presenta barăm înaintea publicului nostru românesc. D-l Iuliu Chitta nu numai că a primit acel ofert foarte bucuos și încă gratuit, fără la moment a adunat și o mulțime de fete, atât din clasa mijlocie, cât și țărânce, și timp de 5 săptămâni de 3 ori pe săptămână ținind probe de cant, a instruit tineretul în cel mai frumos chip, încât cu toții veseli de succesul ajuns, așteptam numai lăsarea postului, ca să ne petrecem românesco. Când colea, ce să veți? După ostenelă de 5 săptămâni, vine d-l Dr. Vasile Pahone, ca președinte al reuniunii, și ne spune, că din cauză, că la sprijinul fruntașilor români nu putem conta, petrecerea plănuită nu se va puté ține, și de se va ține, să se ține numai în cerc restrâns și fără cântări și colorit public, pentru-că e temere de deficit. Deși tinerimea a insistat pentru petrecere publică și d-l vice-președinte George Ungurean s'a declarat, că primesce totă responsabilitatea pentru deficit, totuși d-l Dr. V. Pahone a rămas pe lângă aceea, ca petrecere să nu fie, pentru-că la sprijinul inteligenței nu putem conta!?!

Imi aduc foarte bine aminte, că erau timpuri, când în Bistrița inteligența cu poporul mergea mână 'n mână și cauzele noastre românesco întru atât înaintau și progresau, încât concetățenii noștri sași se mirau de deșteptarea noastră și vorbiau ei între ei, că decât Români vor înainta pe toate terenurile așa cum au început, apoi în scurt timp nu numai că vor fi ajunși, ci Sașii vor fi și întrecuți.

Imi aduc bine aminte, că înainte de acesta cu vre-o 10-15 ani, când au început a-se stabili unii fruntași români între noi în Bistrița, ni-se promitea foarte mult, și într'adevăr nu peste mult ne-am și convins prea deplin, că prin înmulțirea inteligenței noastre între noi, Româtimea începe a-se deștepta și a înainta pe toate terenurile vieții publice.

La adunarea Românilor de protestare contra legii asilelor de copii un d-n avocat din Bistrița a ținut o vorbire atât de frumoasă și fulminantă Românilor, încât mulți în sîn l'ar fi purtat, și a vorbit acest d-n avocat și de atunci încôce poporului cu toate ocaziunile, până când a fost sêrac, ba cu ocaziunea procesului memorandumului întreg poporul român cu risicul vieții l'a petrecut până la gară sub huiduilele gendarmilor și a poliției. Însă cu toate acestea acest d-n atât de popular și odată atât de iubit de toți, după procesul memorandumului și după-ce a ajuns în fruntea unui institut de bani s'a perdut cu totul darul oratoric, și între popor nu se mai coboră....

Nu numai atât, dér toți fruntașii noștri din Bistrița se ocupă foarte puțin cu instruirea și luminarea poporului, și poporul nostru, orbecând în întunec, nu știe ce va să dăcă, ținerea unei prelegeri publice, nu știe ce însemnătate poate avé o reuniune economică, nu știe și nu își cunoscă nici

drepturile lui politice, și în lipsă de catechisații și predicți morale și instructive dă tot mai mult spre decadență și referitor la stările noastre sociale, fără a greși, pot afirma, că Bistrița, unde suntem la 4000 Români, nu se poate compara sêu aseména nici cu una dintre cele mai din urmă comune din Banat sêu ținutul Sibiiului, și din Banat sêu ținutul Sibiiului, pentru-că în jurul Bistriței și cu deosebire în întreg comitatul nostru nu este comună românesco, care să nu se lupte cu cele mai mari greutăți.

Toate relele și neajunsurile de care suferim, se pot căuta numai în acea regretabilă împrejurare, că fruntașii români din Bistrița sunt împărțiți în două grupuri (ca să nu dă clice) și adică: în grănițeri și negrănițeri, cari se invidiază reciproc.

La scrierea acestei corespondențe, pe care rog onorata Redacțiune a mî-o publica în totă estensiunea, nu ura sêu răsbunarea personală m'a îndemnat, pentru-că contra fruntașilor noștri ca persoane nu am nimica de observat, ci m'a îndemnat dorul și pofta de a vedé pe fruntașii noștri uniți și lucrând mână 'n mână pentru înaintarea și emanciparea poporului nostru, precum fac și alții în alte centre românesco.

Din goruni.

Dela Curtea cu jurați. În 1 (14) Martie s'a pertractat înaintea Curții cu jurați în Brașov, cauza criminală a lui Ioan Adamuță și soția acestuia Maria Ioan Adamuță, din Poiana-Mêrului, (comit. Făgăraș), acușăți fiind pentru aprinderea în timp de noapte a casei, ce era proprietatea Stancei George Moldovan. Acesta a fost singurul cas criminal, ce s'a pertractat în sesiunea acesta.

Curtea, pe lângă cei 12 jurați, a fost constituită din președintele tribunalului Veer George, Buday Gabor, Abraham Istvan; acusa a fost susținută de procurorul Wittich Carol; acusatul Ioan Adamuță a fost apărât de d-l avocat Dr. N. Mănoiu, ér acusata Maria Ioan Adamuță de d-l avocat Dr. Ioan Moșoiu. Pertractarea s'a început la orele 9 a. m. și s'a terminat sêra la orele 11 1/2. Resultatul este, că Ioan Adamuță, nevinovat fiind, s'a absolvat, ér Maria Ioan Adamuță declarându-o Curtea de vinovată, tribunalul în virtutea dispozițiilor §-lui 422 din codul penal și cu considerarea la împrejurările ușurătoare pe lângă aplicarea §-lui 92 s'a osindit la 3 ani și 3 luni robie și 5 ani la pierderea drepturilor politice, hotărîndu-se deținerea ei și mai departe.

În contra sentinței atât procurorul, cât și apărătorul a anunțat nulitate.

Mulțămită publică.

Ne găsim în plăcuta pozițiune de a-ne împlini una din sfintele datorințe față de sprijinitorii cauzei clasei noastre de mijloc. Dacă producțiunea noastră publică din 23 Februarie n. a. c a adaus o nouă și însemnată zală la lanțul activelor noastre, meritul incontestabil revine stimabilelor d-sore Olivia Barđoși, Leniți Cunjan și Jeni Simonescu, cari în mod de tot prevenitor au binevoit a conlucra cu mai multe bucăți la concert, cum și d-lui I. Iula, elev în cursul al III-lea pedagogic al seminarului nostru „Andreian“, cărora le exprimăm și pe această cale adênc simțita noastră recunoștință.

Suprasolvenții respective contribuții noștri la această producțiune sunt Ilus. Sa domnul Dr. Iosif Gall, membru în casa magnașilor cu 10 cor.: Ludvig Ferencz, croitor 5 cor.; Dr. E. Cristea, secretar consistorial 2 corone 49 bani; Paul Muntean, sub-colonel c. și r., I. Popovici, căpitan c. și reg., (Budapesta), Panteleon I. Iucuta, căpitan c. și r. în pensiune, I. Mihu, espeditor consist., Dr. G. Proca, profesor seminarial, fie-care cu câte 2 corone; Ioan Simtion, librar 1 coronă 20 bani; Paul Cotoș, funcționar consistorial. Ioanichie Olariu, cassar de bancă (Iliă-Murășana), Ioan Budoiu, paroch (Câmpuri), Ioan Silagyi, funcționar consistorial, fie-care câte 1 coronă; d-omna Minerva Dr. Brote, d-sora Sabina Brote, fie-care cu câte 80 bani; d-omna Popoviciu (Sadu) 60 bani; Nicolae Solomon, paroch (Porumbacul-superior res.), Dea etriu Mitoc, măestru croitor, Ioan Imbuza, func-

ționar de finanțe, Petru Stanciu, zidar, Dr. Petru Span, profesor seminarial, Victor Păcală, profesor la școla „Asociațiunii“, Ioan Platos, învățator (Turnișor), Ioan Radu, proprietar (Turnișor) Timoteiu Popovici, profesor semin., Székely György, croitor, d-na Berta Dragomir, Dem. Comșa, profesor sem., fie-care cu câte 40 bani; cu p-lăria s'a încasat prin subscrisul president suma de 15 cor. 61 bani; ér sub titlul „bacșiș“ pentru invitarea în persoană prin president, au contribuit d-nii Iulian Popescu, cassarul „Albinei“ 20 bani și mărd postale din România în preț de 25 bani; Iuliu Decian, cand. de adv., Aurel Rusu, fie-care câte 40 bani; Tassi Boiu, 20 bani; Emil Vințeler, Ioan Rebeș și Petru Tincu, funcț. la „Albina“, fie-care cu câte 10 bani. — Tuturor acestora de asemenea le aducem ferbințele noastre mulțumite.

Sibiu, 6 Martie n. 1902.

Comitetul „Reuniunii sodaliilor români din Sibiu“.

V. Tordășianu,
president.

I. Apolzan,
notar.

A p e l.

Colegi! Stând în prējma revisiunii legii de pensiune, nu întrelăsați a intreveni de urgență la deputatul (?) cercului, ca același să esopereze cu ocazia revisiunii: ca învățatori să se suscêpă ca membri ai fondului dela primirea diplomei; în salariu să se compute la pensiune și relutul de curțir și cantoralul; la pensia întregă să fim îndreptățiți după serviciu de 35 ani; ér în cas de neputință, pensionarea și după un serviciu de 5 ani ș. a. Aceste să le prețindeți fie și pe lângă urcarea procentelor.

Comloșul-bănățean, 27 Faur 1902.

Cu frățescă salutare:

Iuliu Vuia, Nicolau Popoviciu,
Petru Craiovanu.

NECROLOG. Subscrisul, cu inima plină de durere aduc la cunoscința tuturor rudeniilor prietinelor și cunoscuților, înecarea din viață a prea iubitei noastre mame **Reveica I. Cristolovean** născ. Popa, întâmplată, după o lungă și grea suferință în etate de 53 ani, Vineri în 22 și a fost înmormântată Duminecă în 25 în cimitirul din loc, lăsând în urmă-i pe nefericitul și neconsolabilul soț, Ioan Cristolovean înv. pens.

O deplâng pe lângă nefericitul nostru tată numeroși fii și fiice, giueri, nurori, frați, surori, mamă, veri, verișore etc. precum și toți cei-ce au cunoscut-o fiind o vrednică soție și bună mamă.

Rêșnov, în 1 Martie 1902. Romul Cristolov anu, învățator, ca fiu.

ULTIME SCIRI.

Budapesta, 14 Martie. În ședința de adă a dietei, deputatul Baross într'un lung discurs a atins și cestiunea proprietății de pământ dîcend: O politică mai înaltă și prevêdătoare de stat nu pôte privi cu nepăsare în ce mână ajunge proprietatea maghiară. De aceea este interesul statului, ca în părțile de nord, în Ardeal și pretutindenea, unde locuitorii nu sunt unguur să se întărescă proprietarii mijlocii unguuri.

Tot în ședința de adă, deputatul sêrb Lyubomir Pavlovici a interpelat pe ministrul președinte în cestiun-a convocării congresului național-bisericesc, care acum n'a fost convocat de la 1897 deși statutul organic de la 1875, prescrie convocarea tot la trei ani. De la 1875 și până adă s'au ținut numai 4 congrese, cu toate că după lege ar fi trebuit să se țină 9. Interesul guvernului nu este, să indispuină pe Sêrbi și să facă din ei dușmani. Or să spună guvernul pe față: „Voi n'aveți autonomie și art. IX de la 1867 nu se respecteză față cu voi.“ Poporul sêrbesc atunci ar fi foarte măhnit, ce e drept, dér cel puțin ar sci lămurit, ce să credă despre acest guvern.

Londra, 14 Martie. Lordul Methuen a fost pus pe picior liber, fără

nică o condițiune. Se crede cu siguranță, că guvernul engles, în urma acesteia, nu va împușca nică el pe generalul bur *Kruitzwinger*. Procesul acesteia a fost de-oamdată amânat. Se știe, că *Delarey* a liberat și pe colonelul *Tovsend*, după-aceasta a promis pe cuvântul său de onoare, că nu va mai lupta contra Burilor.

Ciuma și Colera.

(Conferința d-lui Dr. V. Babeș.)

D-l Dr. Victor Babeș a ținut Miercuri seara la institutul bacteriologic din București a doua conferință a sa, vorbind despre epidemiile de ciumă și coleră. D-sa a început cu vorba aceasta:

Medicina viitorului e medicina preventivă. Știința a dat medicilor posibilitatea de a preveni bolile. Institutul bacteriologic e menit să apere țera de bolile interme, precum și cele venite din Orient și occident. În vremile din urmă Europa a început să aibă încredere în noi. Avem un consiliu sanitar, care a pus stavilă tuturor bolilor din Orient, pr-cum Mihai-Vitezul odinioară a pus stavilă Turcilor, cari voiau să invadeze Europa.

Odată s'au deschis granițele noastre și atunci am avut coleră în țera. Consiliul sanitar a știut să împace interesele sanitare cu cele comerciale, făcând posibil transportul de cereale și mărfuri, fără a importa ciuma.

Conferențiarul aduce laude consiliului sanitar și blamază pe aceia, cari critică acel consiliu.

Vorbind despre institutul bacteriologic, spune că el a fost clădit în așa fel, ca să poată fi luat de exemplu de aceia cari doresc să aibă o casă igienică.

În privința sălei de conferințe a institutului, constată că ea atinge idealul unei săli de acest fel.

D-l Dr. Babeș a continuat apoi cu descrierea amănunțită a zonelor institutului destinate rabiei, pestei și colerei, precum și a mijloacelor de desinfecție.

Desinfecția și curățenia, sunt elementele cele mai necesare unui institut bacteriologic.

Dér cu toate precauțiunile luate, infecțiunea cu materialul infecțios nu e înăturată.

La autopsia unui ciumat, e imposibil să nu se facă victime, ér acele victime sunt jertfele, ce trebuiesc date științei.

Intrând în subiectul conferinței, d-sa dice:

Colera e infecțiunea apei; ciuma e infecțiunea pământului și a locuinței.

Décă Bucurescii ar fi alimentat în întregime cu apă dela Bragadiru, n'am avut temă de coleră. S'ar pute face sterilizarea apei și prin sistemul modern, al ozonificării.

Colera nu e așa de periculoasă precum e ciuma. Microbii colerei cresc în apă și prin apă intră în stomac. Numai decă omul are stomacul stricat, se produce coleră, alt-fel nu.

Prevenirea bolii se face prin injectarea cu cultură de microbi colerică.

Măsurile igienice sunt cele mai strășnice mijloce de combaterea colerei.

Bacilul colerei trăese în terenurile băltoase și de acolo se infectează oamenii. Așa se întâmplă în Calcuta, de unde peregrinii la Mea și Medina pleacă infectați și dau ocazie musulmanilor, cari se duc din România în Arabia.

La noi, pericolul colerei e la Sulina, unde nu e apă bună, dér unde se poate face ozonificarea apei prin electricitate.

Cu privire la ciumă, d-l Dr. Babeș spune următoarele:

Cea mai periculoasă e ciuma neagră pulmonară.

Bola începe prin tuse și duce la anghină cu lăpădări de sânge. Aceste simptome nu pot spune, că avem a face cu ciuma.

Sunt alte feluri de ciuma, cari nu sunt periculoase. Intre acestea nu e însă și ciuma bubonică. Acest fel de ciumă e destul de periculos. Omul pare amețit, apoi li apar semne roșii pe corp, cari se schimbă în bube. Din bolnavii de ciumă bubonică, 50 la sută mor.

Infecțiunea e foarte periculoasă și propagarea ei se face prin șobolani, cari mor înainte de ivirea ciumei.

Musclele și purecii propagă de asemenea ciuma, dér cel mai de seamă propagator al pestei e omul însuși.

În conferința dela Venetia s'a stabilit, că ciuma e periculoasă până la 10 zile dela mórtea unui individ.

Dér ceea-ce ne interesează e faptul, că un vas infectat de ciumă poate să infecteze totă Europa prin șobolani (cloțani) din el.

Cele mai mari epidemii de ciumă au fost provocate prin mijlocul șobolanilor infectați de pe corăbi.

Prevenirea ciumei nu se poate face, decât prin mijloce igienice.

E bun și serul antipestos, dér igiena înainte de toate să fie respectată.

Față cu individul ciumat, serul e bun; dér față cu epidemiile de ciumă, seroterapia e impotentă.

Décă s'ar ivi un cas de ciumă la Sulina, n'ar fi mare pericol, căci acel oraș e bine asanat; ar trebui însă să fie distrus șorecii.

După aceste spuse, d-l Dr. Babeș a arătat, prin proiecțiuni electrice, cum se manifestă colera în apă și în intestine, apoi ciuma în splină și în celulele nervoase.

Tot prin proiecțiuni electrice s'a arătat și interiorul institutului bacteriologic, apoi fotografiile oamenilor de știință, cari s'au ocupat cu studiul microbilor ciumei și colerei.

D-l Dr. Babeș a terminat revenind la consiliul sanitar, despre care spune, că ar face și mai mult pentru sa'ubritatea publică, decă ar avé și putere executivă, nu numai parte consultativă.

În acel cas s'ar pune populația României în afară de or-ice pericol provenit pe cale de epidemii.

Industria.

Agricultura, comerțul și industria sunt cei trei factori puternici, cari duc la bunăstarea unui popor, decă condițiile de existență și progres sunt date prin împrejurări favorabile și priincioase acestor isvóre nesecate de propășire economică.

Agricultura la noi este cel mai mare razim pentru susținerea continuă a vieții materiale a poporului nostru și pe acela se sprijinesce, în cea mai mare parte și existența și progresul crescând al organismului nostru financiar economic, al banilor române. Din punct de vedere al unei cultivări mai raționale a solului s'a și făcut la noi câte ceva pentru agricultură, dér încă puțin încât privește practica exploatării raționale a pământurilor țărănești. Cât pentru estensiunea proprietăților rurale cred, că nu greșesc, decă, fără a me baza pe o statistică care încă nu există la noi, cutez a afirma după observații de-altcum destul de mance, că se face un încet progres.

Comerțul însă la noi este ramul economic cel mai mașter tractat. Cu acesta stăm astăzi cel puțin mult mai rău, decât acum 30 sau 40 de ani. Până când prin anii 1860 aveam centre ale unui comerț destul de respectabil, ca d. e. Brașovul, astăzi acelea nu se mai găsesc. Natural, că vina la pierderea acesta o poartă mai mult cauze de natură generală economică, cărora nu se putea pune stavilă de cercuirile atinse. Așa d. e. cauze de comunicație, răsbóie vamale, etc. au adus la ruină firme românești dintre cele mai bine fondate.

De vre-o câțiva ani încóce s'au făcut încercări pentru a mișca spiritul comercial pe un teren și în o formă mai modernă, și s'au creat societățile comerciale pe acții. Emanând dela sistemul nostru de bănci, care s'a dovedit săuēt's, conducătorii și fondatorii acestora, încurajați cu drept cuvânt de rezultatele frumoase dobândite în era

acțiilor, au creșut și în succesul acestui sistem aplicat la comerțul de mărfuri.

Timpul de experiență pentru societățile noastre comerciale nu este lung și deci nici concluziunile trase pe baza observațiilor de până aci nu pot să garanteze un prognostic absolut sigur pentru viitorul mai îndepărtat al acestor întreprinderi încă foarte tinere.

Décă însă se ia de basă confrontarea rezultatelor prime ale băncilor cu rezultatele obținute până acum la comerțul nostru societar, atunci deși în natura celor dintâi și în a celui din urmă există un diferend destul de remarcabil, — abstracție făcând de casuri solitare — așteptări optimiste ar fi cu totul deplasate.

Mai resteză industria, care încă n'a fost învrednicită la noi, decât de o minimă atențiune. Înțeleg industria în mare, adică exploatarea industrială cu capitaluri suficiente, și anume cu capital colectiv.

În timpul mai nou s'a observat, că firme singuratiche au dobândit și continuă a câștiga rezultate pe terenul industriei brute. Mai ales exploatarea pădurilor și fabricațiunea de lemne brute, purtate cu pricepere și cu capital necesar, în casuri anumite s'au dovedit foarte rentabile.

Și decă peste tot vorbesc de industrie la noi, apoi numai industria de materii brute poate fi înțelăsa. Numai fabricațiunea materiilor, cari ne stau mai aproape la dispoziție prin natura terenului nostru, pot fi luate în combinațiune. Industria lemnului, a pieilor, fânii, etc. cred, că la noi ar pute forma obiect de discuție, mai ales după-ace vedem, că exploatatori din imperiul german se stabilesc în imediata noastră apropiere și înzestrați cu capital și cunoștințe de specialitate, pun în mișcare stabilimente pentru fabricațiunea lemnului din pădurile noastre, obținând rezultate foarte favorabile.

Fondările de bănci încep a conțeni, pentru societățile comerciale capitalul particular la noi este cel puțin de-oamdată intimidat. Renta dobândii în Occident a scăzut și în consecuență va influența în curând și etaloulul nostru. Aceste momente pentru capitalul, care nu este avisat numai la o rentă pupilară, sunt de natură de a l determina să-și caute alte terene de rentabilitate. Asemenea terene se vor pute găsi numai în cadrul industriei mari și credem că n'am anticipat, decă deja de pe acum am luat în privire această temă.

Terenul este foarte vast și rami speciali de industrie la noi se găsesc suficienți. Esperiențele făcute în comerțul nostru modern de până acum încă vorbesc în favoarea întreprinderilor industriale, îndeosebi în ceea-ce privește produsele industriei textile curat naționale, care la noi s'ar pute cultiva în mare ca primă branșă, cu orecare succes, chiar și cu capitalul mai modest. Risicul aici ar fi poate mai mic și dobânda la început mai limitată. Și făcându-se începutul cu acest ram, capitalul ar pute fi câștigat mai ușor pentru participare și s'ar pute evita, la un cas de succes mai modest, intimidarea lui totală pentru întreprinderi mult promiștore în stil mai mare, dér și cu un risc ceva mai urcat.

Ce privește financiarea, la noi numai sistemul de acții poate fi luat în considerare. Ori-ce alt sistem de capital social va duce la calamități, cari ar fi periculoase la or-ice nouă fondare.

Să nu se uite, că pe când la comerțul de mărfuri terenul de debușeu îl putem găsi numai la noi acasă, pentru produsele industriei noastre particulare se poate lua în considerare ca un factor de tot important și exportul, și în condiții favorabile pentru acesta putem câștiga chiar favoruri vamale însemnate.

În fine observăm, că tema acesta am tractat-o de-oamdată numai fugitiv, ca o precizare a ideii, ce în genere s'a sulevat la noi cu privire la meseriașii români în altă direcție. Cestiunea ce ne preocupă, a emanat primo loco din punct de vedere financiar-economic și am fi veseli, decă din cercurii cu experiențe speciale am pute înregistra păreri obiective asupra acestei teme, — fie acelea pro sau contra. „Rev. Ec.“

Îmbunătățirea rasei vitelor.*)

Domnule agent!

Treptat cu dezvoltarea agriculturii, trebuința vitelor de muncă este din ce în ce mai simțită. Ele nu pot fi înlocuite în total de mașini, pentru-că acestea n'au ajuns la o așa dezvoltare încât să poată face toate lucrările agricole mai ieftin.

În culturile intensive, vitele, pe lângă muncă, ne produc și îngrășămintele trebuincioase pentru sporirea producțiunii solului.

Atât în prezent, cât și până într'un viitor destul de depărtat, trebuie deci să se pună totă silința pentru a îngriji vitele, căci ele sunt ajutore trebuincioase, fără de cari în exploatarea agricole nu se pot căpăta, cel puțin la noi în țera, maximum de producțiune. Acest principiu, din nefericire, la noi nu este băgat în seamă, căci mai în toate părțile vitele sunt într'o stare atât de rea, încât sunt în primejdia de a degenera cu totul, decă nu se aduc îmbunătățiri simțitoare în întreținerea lor.

Țeranii mai cu seamă nu îngrijesc de ele, ér arendașii și mulți proprietari nu dau atențiunea ce merită, vitelor ce întrețințeză la muncă și nu fac nică o sfortare spre a-le îmbunătăți. Totă lumea care lucrează astfel este condusă de acea economie rău înțelăsa, de a nu se întrebuința banii nică chiar la lucrări folositoare ce ar pute să aducă mult bine agriculturii.

Starea vitelor ne apare cu atât mai tristă cu cât ea ne arată starea sufletescă a îngrijitorilor, acea nepăsare de care este purtat omul incult, acea cruzime în obiceiuri și purtări cătră nisce animale nevinovate, a căror singură vină este că natura le-a subordonat trebuințelor noastre.

Trebuie pe domeniile ce administrăm, să schimbăm această stare de lucruri, ce ne pare barbară și vătămătoare tuturor intereselor, ér prin exemple și premii să încurajăm pe sătenii pentru îmbunătățirea rasei de vite. Și în trecut am încercat, de altfel, să îmbunătățim rasele de vite, încurajând răspândirea de reproductori prin sate; acele încercări n'au dat încă rezultatele ce doream, din cauză că, acele domenii nefind exploatate în regie mai de mult timp, nu aveau un personal numeros care să se ocupe de aproape cu nisce cestiuni atât de grele. Acum însă aceste cauze dispărând, voiți pune la dispoziția tuturor domeniilor mijlocele trebuincioase și nu mă îndoiesc că progresul se va vedea cât mai curând. Trebuie însă să se aibă în vedere, pentru a-se atinge acest scop, că rasele vitelor din țera noastră nu sunt de desprețuit și că singurul lucru ce ne rămâne de făcut pe această cale, e să căutăm să le îngrijim și să le îmbunătățim.

De altfel, în unele județe din Moldova, boii și vacile sunt încă și acum în stare destul de bună pentru-ca să ne poată slugi să punem bazele unei creșteri raționale. Căii, oile, porcii și celelalte animale au în genere destule însușiri pentru a pute servi la îmbunătățirea raselor.

Nu trebuie să uităm însă, domnule, în această întreprindere, că rasa fiind o creațiune a localității, schimbările ce le facem, trebuie să se potrivă cu localitatea; astfel ele trebuiesc făcute în conformitate cu natura terenului, cu clima și chiar cu obiceiurile locuitorilor. De altfel cestiunea acesta a fost deliberată în întrunirea ținută de cătră agenții domeniului Coronei în zilele de 2—5 Decembrie 1901, la Domeniul Gherghița, în prezența noastră; de aceea, vă trimit copie de pe rezultatul debaterilor acelei întruniri.

Să avem încă tot-déuna în vedere, în toate aceste lucrări, ca încercările noastre să nu fie făcute în contra naturii, ci să vie în ajutorul ei. Greutatea de multe-ori va fi să aflăm, care sunt aceste tendințe, adică să cunoșcem care este direcțiunea ce ne este permisă să o luăm pentru ca îmbunătățirea să aducă ródre.

* Acastă circulară a adresat-o D I I. Kalenderu, administratorul domeniilor Coronei din România, tuturor agenților de pe aceste domenii.

Un exemplu foarte lămurit este rasa engleză Durham, care fiind introdusă în Franța, n'a dat în toate părțile rezultate bune, cu toate că această rasă și-a făcut un frumos nume în țera ei. Mulți francezi, crescători de animale și-au pierdut chiar averile numai din cauză că în încercările făcute nu au avut în vedere toți factorii, cari pot să isbutescă introducerea unei rase într-o localitate străină, mai cu seamă a unei rase scumpe ca rasa Durham, ai căror tauri ajungeau a-se vinde cu peste o sută de mii de franci.

La herghelia din Mezohegheș (Ungaria), după informațiunile ce am luat personal, rezultatele date n'au fost la început satisfăcătoare, când s'a căutat să se introducă rasele pure, engleză și arabă, încât s'au lăsat încercările cu aceste rase, cari în urmă s'au întreprins numai pentru încercări.

În țera noastră sunt experiențe, ce trăiesc în mintea tuturor; așa de exemplu: experiențele direcțiunii școlii dela Feres-trău, unde vacile străine Simenthal și Pintz-gau, aduse pentru exploatare și pentru îmbunătățirea rasei românești, s'au îmbolnăvit de tuberculosă și a trebuit să fie de-părțate din grajdurile școlii.

La ferma model Laza, de asemenea rasa Pintz-gau, cu toate îngrijirile, ce s'au pus la întreținerea ei, s'au îmbolnăvit de tuberculosă, er rasa de oi Friese, adusă la această fermă, credem, că a fost atinsă de aceeași boală, cu toată atențiunea ce li-s'a dat.

Din exemplele arătate mai sus vedem, că adese-ori este o greșală mare tendința de a înlocui rasa de vite a unei țări prin o rasă străină, încercare ce va costa mult, când vom voi s'o punem în aplicare, căci se va pierde, ca să ajungem la rezultate satisfăcătoare, timp îndelungat. Dér ce este mai mult, chiar încercările între rasa locală și o rasă ore-care străină, nu dau de multe-ori rezultate bune și experiența făcută în Franța cu rasa Durham, este una dintre cele mai convingătoare.

În România încă s'a încercat de multe-ori să se îmbunătățească lăna oilor și s'au făcut încercări cu rasa Merinos. Rezultatele mai în tot-deuna n'au fost cele dorite și această neisbândă a fost datorită numai faptului că rasa Merinos fiind mai plăpândă nu s'au putut împăca chiar după încercări cu re-lele îngrijiri, ce se dau oilor noastre.

Am dat toate aceste pilde, ca să vă atrag, d-le agent, cât mai mult băgarea de seamă asupra greutăților, ce sunt de întem-pinat pentru îmbunătățirea raselor ce avem. În ceea-ce privește încercările, altă dată se credea, că este un mijloc foarte ușor de îmbunătățire; acum însă se știe și experien-țele citate mai sus sunt martore, că trebuie să fim prudenți, pentru-ca să căpătăm rezultate bune.

(Va urma.)

Intrebuințarea gunoiului.

(Fine.)

10. D'apoi *fineta* seu *livedea* de fân creși, moșule, că nu slăbește cu timpul? Și ea cere să fie îngrășată din când în când, cu compost seu cu pișălău indoit cu apă, întocmai ca și pentru lăcănă; de asemenea se pot căra pe pogonul de fânețe revănă vre-o 7 care de bălegar pe jumătate putred, care se imprăștie tómnă, înainte de a da înghețul; ér primăvara se grapă și se grebléză păiușul. Dér când nu avem bălegar de prisos, mai folositor este de a păstra gunoiul pentru arături.

Fânățelor le prinde bine și cenușa, decât o imprășciem tómnă pe de-asupra lor, cam vre-o 16 saci de măsură la pogon, dér mai nimerit este a pune cenușa la grămadă de compost, care este și mai prielnic pentru fânețe.

Livețile de pe luncă se mai în-grășe dela sine prin revărsarea apelor.

11. Grânele, anume grâul, ovésul și sęcara, nu suferă îngrășare prospetă: într'un pământ de curând în-grășat mai ales cu bălegar păios,

grânele se revărsă, — cad la cea mai mică adiere de vânt; numai decât locul este prea sęcac, i-se póte da o gunoire slabă de bălegar putred; dér mai bine este de a îngrășa pen-tru holda, care vine înainte grânelor.

— Decă grâul și sęcara au eșit slabe din érnă, este de asemenea bine a le imprăștia ceva gunoiu pe de-asupra, séu a-le stropi cu pișălău indoit cu apă.

12. Rapița cere gunoire puternică. Véd cu bucurie, că a-ți început și d-vóstră sătenii să puneți rapiță. care este bănosă, când se face. Dér prea o sémănați des. și decă a-ți îngrășa locurile pentru rapiță, s'ar face pe puțin 2 kilo la pogon.

Gunoiul să fie pe jumătate putred și să se îngrópe odată cu ogorul făcut pentru rapiță.

13. Tóte zrazaturile și legumele iubesc pământul îngrășat, însă cu gunoiu ros. Acesta o știu foarte bine Bulgarii, cari îngrășe grădinăriile lor cu bălegar cumpărat dela sătenii români. De aceea cu muncă neobosită, de cu primăvară până tómnă târziu, Bulgarii scot atâtea parale după un petec de pământ.

Nu-ți faci idee, moșule, cât de bănosă este legumăria: un sătean, Român ca și noi, s'a apucat și m'a spus, că numai dela o tufă de ardei a scos 80 bani.

14. Via, spuneai domnule, că se îngrășă și ea cu bălegar, dér cum anume? Că avem și noi câte un petec de vie pe cóstă, dér de vre-o doi-trei ani încóce se mănéză și nu rodesce mai de loc. Nu am scăpa-o de mană, decât i-am pune ceva bălegar?

— Nu, moșule, în potriva mamei nu este alt leac, decât a stropi via cu saramură de pétră vinetă și var.

— Ei da, așa ceva am vădut la via din grădina domnului Tolescu, care a pus ómeni de au stropit-o așa de tare, încât au rămas foile albastre.

— Și dumnealui culege rod în fie-care an.

— Da, așa este

— Decă și-s'o părea, că pământul viei s'a sleit și el, gunoiesce-l cu bălegar mai putred. care se pune și se îngrópă tómnă séu primăvara timpuriu, pe lângă rândurile séu rădăcinile de viță. ca să vină vre-o 5—10 kilograme de gunoiu la fie-care rădăcină.

Via se mai póte îngrășa și cu compost, care se pune ca și bălegarul.

Córdele (curpenii) și lăstarii tăiați la plivit, este bine a nu se scóte din vie, ci a-se îngrópa la săpat; asemenea și tiscovina, decât nu se pune la grămada de compost.

Se mai obișnuiesc la vie și îngrășămintele verđi: primăvara timpuriu se sémăna prin vie lupin, hrișcă, bob, care se îngrópă cu sapa, când au dat în flóre.

15. Pomii roditori, cari se sădesc de multe-ori pe cóste sęcace, trebuiesc îngrășați din când în când, spre a da rod mult și în fie-care an. N'ai băgat dumneata de seamă, că unii pomi fac róde într'un an, ér în cel viitor nu?

Când n'au degerat peste iárnă, séu nu i-au apucat vre-un îngheț în flóre, ori nu iau, nu găsesc în pământ hrană indestulitoare pentru a rodi an de an. De aceea este folositor a îngrășa pomii cu bălegar séu compost, cari se pun în șanțuri făcute în jurul pomului și se astupă cu pământ. Se mai pot îngrășa și cu must de bălegar, turnat în mai multe găuri făcute cu parul în jurul pomului, cât se întind rădăcinile.

Este bine a îngrășa câte puțin de trei ori pe an: odată iarna, a doua órá prin Cireșar, ér a treia órá tómnă pe la începutul lui Septemvrie.

P O V E Ţ E.

Omidele sunt acele insecte stricăcióse, cari ani de-aréndul fac înseminate stricăciuni pomilor, ba în măsură mare fiind, nimicesc cu totul pomii ținuturi întregi. Culesul cui-burilor de omide se îndeplinește pe timpul priincios de iárnă și primă-vară de timpuriu, până când nu dá căldura, căci mai târziu încălđindu-se, părăsesc cuibul și ca un roiú flámând inundéză pomii și pe lângă tóta ostenéla și bunăvoința, nu se mai pot culege. În interesul proprietarilor de-o parte, ér de altă parte în sensul ord. ministerial este lipsă de a-se îndeplini acest lucru cât mai cu grabă, decât s'a întrelăsat până acum, căci căldura din zilele trecute, precum și aceea ce va mai urma, încă va îndemna omidele a părăsi cuibul lor și a pleca după hrană, făcând stricăciuni și pagube.

Contra păduchilor de vite. Când nutrețul este aspru, vitele cónute adese-ori se umplu de păduchi cari le slăbesc și mai tare. Ca mijloc contra acestor parasite stricăcióse se recomandă oțét de mere, séu apă ce se scurge dela cartofii fierți, cu care se spală de mai multe-ori părțile atacate ale viței. Aceste leacuri sunt foarte ieftine și ori-cine póte să și-le facă.

MULTE ȘI DE TOTE.

Încălđirea sobelor cu petrol brut.

Un confrate, redactor la un diar politic cotidian din Bucuresci, face dese experiențe, în prezența diferiților invitați, cu un aparat pentru încălđirea sobelor cu petrol brut séu reziduri, aparat la a cărui construcție lucréză de aproape doi ani.

Aceste experiențe, repetate în nenumărate rânduri, au dat în tot-deuna rezultate egal de bune.

Aparatul are un aspect foarte simplu, póte fi întrebuințat cu cea mai mare ușurință și se póte adapta la ori-ce sobă, fără esc-ptie. Nu prezintă absolut nici un pericol de foc, așa că, din acest punct de vedere, ori cine-l póte întrebuința.

Neapărat, că toate cestiunile de detaliu ale acestei invențiuni nu sunt confecționate fără reproș, la acest primitiv aparat

Experiențele de acum au fost făcute și în prezența unor persoane tehnice și ele n'au avut nimic de criticat ca concepțiune.

Judecând după modul lesnicios și practic de întrebuințare pe care aparatul îl prezintă, de sigur că i-se pređice un viitor frumos

*

Pisica domestică la Grecii și la Romanii vechi.

După un studiu a lui R. Engelmann, aflăm următoarele: Victor Hehn a susținut, că pisica era în anticitate domesticită numai în Egipt și că s'a răspândit în Europa tocmai pe vremea năvălirei barbarilor. Pe ce se întemeia V. Hehn? Pe aceea că în literatura antică nu e vorba de pisică, dér, în locul ei, de alte animale. Așa în fabula „Șórecul de oraș și cel de câmp,” ar fi fost locul să se pomenescă de pisică; în loc de acesta însă ospățul șórecilor e turburat de un om, care deschide ușa și de un câine, care intră lătrând. Așa dér nu era pe atunci cunoscută pisica, alt-fel ea ar fi avut rolul de dușmană de mórte a șórecilor. Apoi, la Pompei, s'au aflat tot felul de schelete de animale domestice sub cenușe, dér nici unul de pisică.

Și totuși pisica nu era cu totul necunoscută Romanilor și Grecilor. Engelmann

arată însă multe monumente (picturi etc) din cari urmăzează acest lucru. Așa sunt două vase de lut din Kameiros, de sigur eșite din fabrici ateniene, pa cari se vede o cameră de școlă, unde se învață muzica; pe amândoué vasele se află și un animal cu muștăți, cu trupu prelung, cu coda lungă, care e pisică. Pe unul din vase se vede un om bătrân ducénd o pisică de o legătóre lungă. Pe cel-alt vas pisica șade pe un scaun și un băiat o poftescé să cânte dintr'un instrument musical. Pe alt vas din colecția lui Panckouck, se vede ér o pisică dusă de o legătóre: un tânăr ține în brațe un cocoș, ér de legătóre ține cu mâna stângă o pisică, și acesta se smucesce sáring în două picioare. Alt tânăr admiră pisica, nebágând de sémă pe că-nele séu care face „sluj”. Pe un vas din colecția Saburof (Berlin) se véd șóreci surprinși la óspét de două pisici și căpă-rați pe candelabru. În picturile de pe pără-ți la Corneto și Caere (picturi etrusce) se află de asemenea pisici. Și la Pompei e, de pildă, un tablou, în care un câne mops mic apără o jumătate de pâne și o cotletă, de un câne mare și de o pisică borbóșă. Engelmann s'a basat mai ales pe două vase descoperite de curénd și făcénd parte din colecția Jutta din Ruvo, și cari sunt fabricate în Apulia. Pe améndoúe se vede o fată stând de vorbă c'un tânăr despre un písoiú care se preumblă pe bra-țul întins al fetei.

Înceheera e că pisica din Egipt a pătruns de mult la Romanii și Grecii, dér multă vreme a fost privită ca animal străin și rar.

*

Cum petrece împératul Wilhelm II.

Diarul „Figaro” dá următoarele foarte interesante amănunte asupra felului cum își întrebuințéză diua împératul Wilhelm II-a, amănunte luate de la un înalt perso-nagiú de la curte, atașat pe lângă persóna împératului.

Părechea imperială se scóală în general la orele șése. Împératul îmbracă dis de diminéță uniforma de general (mică ținută) Acesta este un obicei al familiei. Wilhelm I avea obiceiul să dică: „Noi Hohenzolernii nu scim ce însemnă îmbră-căminte de cameră.” Împărătesa, deasemenea, pórtă în tot-deauna, chiar și dimi-néța, rochie de oraș, nici odată capot.

Abia sculată, împărătesa prepară singurá, în micul eisalon, caféua lui Wilhelm II. Ceaiú ouă, mánčări reci, complectéză primul dejun pe care Majestățile Lor îl iau în tot-deauna singure. Valeții aștepté în anticameră spre a fi sunați și numai atunci să se prezinte.

Micii prinți imperiali și mica princesă, sculați la șése ore și jumătate, vin, între orele șapte și opt, să îmbrățișeze pe au-guștii lor părinți. La orele opt începe lucrul.

Împératul merge să-și citească cores-pondența în cabinetul séu de lucru. Împărătesa se duce să dea ordinele necesare treburilor casei, se ocupă de spitalurile și de bisericile cari se clădesc sub protecțiunea ei. Împératul citește 300—400 de scrisori.

După un cés, împératul și împărătesa ies la plimbare, în trăsură, vara ca și iarna. Plimbarea prin Thiergarten ține în general de la orele noué până la dece fără un sfert.

La dece ore împératul primesce raportul maresalului curței. într'o sală vastă, decorată cu busturile lui Wilhelm I. Moltke, Roon, Richard Wagner, etc. Maresalul curții îi dá socotélă despre afacerile cari intereséză Casa regală, îi prezintă programul serbărilor de dat, călătoriile de făcut.

După maresalul Curței urmăzează ofi-biceii șeful cabinetului militar, apoi șeful cabinetului civil, așa de temut de miniștri, apoi adese-ori cancelarul imperiului și din timp în timp câte un secretar de stat.

Audiențele pe cari le acordă împé-ratul urmăzează după raport.

La orele 1 după amiađi totul este sfírsit. Împératul și împărătesa se așeză la o masă la unu și jumătate, în sala Colónelor. Masa, în tot-deauna foarte simplă

la care iau parte de două ori pe săptămână înalții funcționari ai Curței, nu țin nicădată mai mult de trei-deci de minute.

După masă, Majestatea Lor iau cafeaua în apartamentele împărătesei, apoi ies în trăsura, vizitând atelier de pictură sau sculptură.

La cinci ore și jumătate, împăratul se ocupă de afacerile urgente ale Statului, uneori face vizită unui ambasador străin sau cancelarului imperiului. Tot pe această vreme împăratul citește ziarele, din care îi se prepară extracte, dăr pe care uneori le citește și în întregime.

Sera, Wilhelm II o petrece séu la teatru, unde se prepară un lunch, séu la amici cari presintă mai dinainte împăratului lista persoanelor invitate, séu la castelul regal; Wilhelm II joca cumare plăcere „skat“ un joc de cărți german pe cât de complicat, pe atât de interesant.

La miezul nopții de obicei totă lumea dorme în castel.

Casuri speciale dovedesc, că cel mai bun mijloc de vindecare contra șoldinei și reumatismului este alifia lui Zoltan. Sticla costă 2 corone, în farmacia lui Béla Zoltán în Budapesta. Cei mai renumiți medici recomandă această alifie, care și în streinatate se folosește.

Cura băilor de burueni depurative „Dinșoreanu“ Ploesci. Cu această cură ușor de aplicat și de urmat se poate restabili ori-ce, suferind de ori-ce bôlá, în ori-ce timp al anului, fără tēmă de recedă. La bólele de cancer, tuberculosă, epilepsie, hemoroide, paralizie totală séu parțială, hemiplegie, etc. fac angajamente garantate pentru restabilirea sănătății. Cei cari se pot acomoda în locuința lor, se pot curarisi singuri acasă, după o instrucție specială bólei cerută de suferind. Consultul prin corespondență fără instrucție e gratuit. asemenea e gratuită și instrucția pentru cei ce vor dovedi, că sunt séraci fără mijloc. La casuri grave, unde mórtea ar amenința viața, și medicina nu mai póte da ajutorul dorit, pentru salvarea celui în pericol mé póte chema ori-cine telegrafic. Dinșoreanu, physiolog-hidrotrat.

Scrieri economice.

Manual complet de agricultură rațională, de Dr. George Maior, profesor de agricultură la școala superioară dela Ferăstrău și la Seminarul Nifon Metropoli tal din București. Cartea cuprinde patru volume:

Vol. I. Agrolologia, séu Agricultura generală. 34 côle de tipar cu 217 figurî în text. Carte didactică aprobată de On. Minister de Agricultură al României cu decizia Nr. 2078 din 1897. Costă 5 corone.

Vol. II. Fitotechnia, séu cultura specială a plantelor, 38 côle de tipar cu 202 figurî în text. Carte premiată de Academia Română cu premiul Nasturel-Herescu în sesiunea 1899. Costă 8 corone.

Vol. III. Zootechnia, séu Cultura generală și specială a vitelor cornute, din preună cu lănară și lăptăria, 49 côle de tipar cu 225 figurî în text. Costă 8 corone.

Vol. IV. Economia Rurală, séu organizașunea și administrarea moșilor mari și mici. Costă 8 corone.

Cartea d lui prof. Maior se deosebesc esențial de lucrările de acest fel apărute până acuma în limba și literatură română prin aceea, că este prima lucrare completă pe terenul agronomiei în limba noastră, care tratăză tôte cestiunile cele mai mari ca și pe cele mici privitoare la agricultura română din tôte țerile locuite de Români, pe baza progreselor actuale ale științei și tehnicei agricole moderne. Ea ia serios concurența cu cele mai bune lucrări apărute până acum în limbile culte: germană, francesă, etc.

Economia pentru școalele populare compusă de Teodor Roșiu, învățător la școala principală română din Lăpușul Unguresc. Edițiunea a doua. Prețul 60 b. pl. 5 b. Porto.

Despre influința împrejurărilor asupra acțiunilor și deprinderilor animalelor de Lamarek, cu un studiu asupra lui Lamarek de Panaite Iosin. Prețul 50 b. pl. 10 b. porto.

România agricolă, studiu economic de Dr. George Maior, profesor de agricultură și fost estimator expert la banca agricolă. Motto: „Sérac în tără séracă“. Editura. Prețul 2 cor. plus 10 b. porto.

POSTA REDACTIUNEL.

Poesiile: „Primăvara“, „Pe mormânt“, „Monument jubilar“, și poesii populare din Iclânzel, nu se pot publica.

P. N. loco: „Florică“ (schită) nu întrunesc condițiile necesare unei lucrări de felul cum și-ai propus să scrii. Limbajul ar mai merge.

P. F. I.: Publicarea „întâmpinării“ era de prisos. Scrierea „Vinarsul, trezvia“ nu e de loc potrivită.

Scrieri istorice.

Memorii din 1848-49 de Vas. Moldovan, fost prefect al Legiunei III în 1848-49. Prețul cor. 1 (cu posta cor. 1.10)

„Colonel David baron Urs de Margina la Solferino și Lissa“, interesanta și eminenta conferență, ce a ținut-o d-nul colonel c. și r. Francisc Rieger în reuniunile militare dela Brașov și Sibiiu. Broșura conține și două portrete bine reușite ale baronului Urs, unul din anii de mai înainte, când încă era major, ér altul din timpul mai recent; mai conține și o hartă a Lissei, cum și ilustrațiunea mormântului eroului nostru. Prețul 80 b. (plus 6 b. porto.)

„Pintea Vitezul“, tradițiuni, legende și schițe istorice, de Ioan Pop-Reteganul. Cea mai completă scriere despre eroul Pintea. În ea se cuprind fôrte interesante tradițiuni și istorisirî din tôte părțile, pe unde a umbat Pintea. Prețul 40 bani plus 6 bani porto.

„Românul în sat și la ôste“. Acesta este titlul unei noue cărți, ce d-l Ioan Pop Reteganul, cunoscutul și meritatul nostru scriitor popular, a dat literaturii române. Prețul 20 b., cu posta 26 b.

„David Almășianu“, schițe biografice de Ioan Popa. Broșura aceasta, presentă și multe momente de însemnătate istorică. Prețul 60 b. (cu posta 66 b.)

„Reflexiuni fugitive“ la cap. I din cartea lui Dr. Réthi László intitulat „Az oláh nyelv és nemzet megalakulása“, scrisă de Arghirobarb. Prețul 40 bani. (+ 56 p.)

Viața și operele lui Andreiș Mureșianu, studiu istoric-literar de Ioan Rațiu, prof. ord. la preparandia din Blășiu. Prețul 2 cor., plus porto 10 bani. Venitul curat al acestui op se va contribu la formarea unui fond pentru Internatul preparandial din Blășiu.

„Pentru memoria lui Avram Iancu“, apărut dat către ministerul de interne D. P-rez-î prin d-l Dr. Amos Frâncu în cauză fondului pentru monumentul lui Iancu. Prețul este 1 coronă. În România 2 lei plus 5 bani porto.

Lupta pentru drept de Dr. Rudolf de Ihering traduce de Teodor V. Pacățian. Prețul 2 cor. (+ 10 b. port.)

„Țeranul român și ungur din Ardeal“, studiu psihologic popular de I. Paul. Prețul 1 cor. (+ 5 b. porto.)

Mănăstirea Putna în Bucovina de Irachie Porumbescu. Prețul 20 b. (+ 3 b. porto.)

Calendarul săptămânei.

MARTIE. (1902) are 28 zile. GERMENAR.

Table with 3 columns: Zilele, Calend. Iul. v., Calend. Greg. and rows for Dum., Lun., Marți, Merc., Joi, Viner, Săm.

Cursul la bursa din Viena.

Din 14 Martie n. 1902.

Table with 2 columns: Item and Price, listing various financial instruments like Renta ung. de aur, Renta de corone, Impr. căil. fer. ung. etc.

Table with 2 columns: Item and Price, listing Paris vista, Rente de corone austr., Note italiene.

Cursul pieței Brașov.

Din 15 Martie n. 1902.

Table with 3 columns: Item, Price, and another Price, listing Banconota rom. Cump., Argint român, Napoleond'ori, Galben, Ruble Rusesci, Mărci germane, Lire turcesci, Scris. fonc. Albina.

Bursa de București

din 13 Mart. 1902.

Table with 4 columns: Valori, Do-bândă, Scad. cup., Cu ban/gata, listing various bonds and bank notes.

Scompturi:

Table with 4 columns: Banca, Valori, and Prices, listing various banks and their exchange rates.

Bursa de mărturi din Budapesta.

din 13 Mart. 1902

Table with 4 columns: Săminte, Calitatea per Hect., Prețul per 100 chilogramme, listing various grains and their prices.

Table with 4 columns: Săminte vechi ori nouă, Soiul, Calitatea per Hect., Prețul per 100 chilogramme, listing various seeds and their prices.

Table with 4 columns: Producte div., Soiul, Cursul, listing various products and their prices.

Tergul de rimători din Steinbruch.

Starea rimătorilor a fost la 11 Martie n. de 32,232 capete, la 12 Martie au intrat 956 capete și au eșit 493 capete, rămânând la 13 Martie n. un număr de 32,695 capete.

Se notăză marfa unгурescă: veche grea dela 100.—102 fil. tinără grea dela

106—107 fil., de mijloc dela 102—104 fil. ușóră dela 100—102 fil. — Sérbescă: grea 102—104 fil., de mijloc 98—100 fil., ușóră 96—98 fil. kilogramul.

Cursul losurilor private

din 13 Mart. 1902.

Table with 3 columns: Item, cump., vinde, listing various private exchange rates.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu. Redactor responsabil: Traian H. Pop.

Invitare

la Adunarea generală

a Reuniunii de înfrumșetare, ce se va ținé Duminică în 23 Martie 1902 la ôrele 10 1/2 în sala sfatului.

Ordinea de și:

- 1. Raportul despre activitatea reuniunii în anii 1900, 1901 și așternerea socotelilor pe acesti doi ani. 2. Propunere pentru aranjarea unui parc înaintea palatului cel nou de justiție. 3. Budgetul pe anul 1902. 4. Alegerea a doi membrii în comitet. 5. Alegerea de membri noi. 6. Comunicări.

Având în vedere importanța obiectelor ce se vor pertracta se solicită prezentare numărôsă.

Brașov, 11 Martie 1902.

Cu stimă

Președintele reuniunii.

Alesius.

1—2.(57)

O casă de vânzare.

În Brașovul-vechiu Strada laterală în colț, potrivită pentru ori-ce întreprindere comercială.

Amatori să se adreseze la Dumitru Jugănar, strada Bisericei române nr. 21.

1—2.(458)

Nr. 1338/902.

PUBLICAȚIUNE

Deóre-ce pe teritoriul orașului Brașov doi câni, bănuți de turbați au mușcat doi ômeni și un animal, de aceea, în sensul §-lui 68 al art. de lege VII din 1888, începând cu ziua de astăzi se ordineză pe teritoriul orașului Brașov pentru câni o contumație de 40 de zile, cu aceea observare, că câni — în sensul §-lui 6 al statutului pentru câni — trebuie provéduți cu botnițe și în decursul acestor 40 zile de contumație, atât pe strade, cât și în locuri publice afară de aplicarea botniței, câni mai trebuiesc se fie conduși și de frênghie, ér câni ținuti pentru paza curților, se vor ținé tot-deuna legați.

Nerespectarea acestor ordinațiuni forméză transgesiune și cei culpabili, în sensul §-lui 154 lit 1) al art. de lege VII, din 1888 se vor pedepsi cu o amendă până la 200 corone și afară de acesta câni, cari se vor afla liberi pe stradă, în sensul §-lui 188 al ordinațiunii pentru esecutarea aceleiași legi, vor fi prinși și prăpădiți de călăul orașului.

Brașov, 10 Martie 1902.

2—3(453).

Căpitănatul orașnesc.

O casă de vânzare.

În Braşovul-vechiu, Strada laterală nr. 42. cu 2 odăi, 1 bucatărie, grajd, şura tot de piatră, o curte de 152 stângenî □, grădina de 488 stângenî □. Se vinde din mână liberă. Informații se pot lua dela proprietarea casei

1-3.(456) Veduva Reveica Moldovan.

Scăparea familiei.

Inscripțiunea de mai sus într'adevăr o merită

'Picăturile rusesci'

ce se prepară în farmacia D-lui VASILIE MIJIN din Melencze.

Aceste „Picături rusesci” ar trebui se nu lipsescă din nici o casă. Ele sunt un mijloc neîntrecut și esecent contra durerilor interne, de stomac, mistuire, materiță și intestine.

În timpul cel mai scurt dispar durerile amintite; lucră într'un mod binefăcătoriu contra sgârșiturilor, vânturilor colice și diarhoie, delătură greșă și neplăcerile provenite în urma stricării stomacului și din rēcělă, liniștesc greșă și face apetit; delătură respirațiunea grea, în lipsă es-remă potolesce tusa și ajută la sfacerea flegmei, pusă pe puțină vată la dinții găunoși ușurează durerea.

Prețul 1 cor. 60 bani (80 cr.)

Dacă se trimite înainte 2 cor. (1 fl.) medicinal se expediează francat.

„Picăturile rusesci” veritabile se pot căpăta numai în farmacia

D-lui VASILIE MIJIN în Melencze, 1-20.(425) (comitatul Torontal).

De închiriat

Parterul din casa nr. 12 nou 333 v. Tergul boilor în corn, acomodată de crismă. se dă închirie dela 1-a Aprilie 1902.

Deslușii dă avocatul Puscariu, la „Albina”. 15-

500 fl. plătesc celui ce va mai căpăta vre-odată durere de dinți, ori îi va mirosi gura, după ce va folosi

apa de dinți

a lui Bartilla, o sticlă 70 bani. (Pentru pa hetare 20 filler deosebit)

Erezii A. Bartilla (E. Winkler) VIENA, 19/1., Sommergeasse 1.

Să se cêră pretutindenea apriat apa de dinți a lui Bartilla. Denunțări de falsificare vor fi bine plătite. La locurile, unde nu se pôte căpăta, trimt 7 sticle cu 5 cor. 20 fl. franco; 16 sticle cu 9 cor. franco.

Se căpăta în BRAȘOV la farmacia D-lui Victor Roth și la farmacia Ingerul păzitor, Tergu grăului Nr. 7.

KWIZDA Fluid restitucional

se întrebuințază în grajdurile curții, precum și la miliție și la civili de 40 de ani pentru întărire după stravații mari, precum și la scintire, încordarea nervilor etc. Il face pe cal capabil de umblat, extra-ordit ar la trenaj.

— Veritabil numai cu marca de sus. — Se căpăta în toate farmaciile și drog. din Austr.-ung.

Deposit principal la **FRANZ JOH. KWIZDA** k. u. k Oestr. k. Rumân. u. fürstl Bulg. Hoflieferant. Kreis-Apotheker KORNEUBURG bei Wien.

Numai marfă prospătă garantată solidă și elegantă.

Prăvălie nouă!

Cel mai ieftin deposit de încălțăminte.

Deore-ce am priorit cantități forte mari de încălțăminte pentru dame, bărbați și copiii în fasonele cele mai nouă, din fabricele cele mai renumite, Karlsbad, Viena, Paris și Pesta etc.

Fiind prăvălia mea prea mică pentru așa colosală cantități, sunt silit

a vinde toate mărfurile cu prețuri ieftine de mirare!

Pentru Bărbați:

- 1 păr. ghe e simple de vacs, garantat solid . . . 2.60
- 1 " " cu teseț de vics garantat solid . . . 2.90
- 1 " " bocancet de vics solid 3.80
- 1 " " galoșate cu lac solide 4.30
- 1 " " bocancet de iuft. galb. 4.50

Pentru Dame:

- 1 păr. ghețe pa eat cu zug, solide 2.60
- 1 " " " " nasturî . 3.50
- 1 " " Gems " " . 4.20
- 1 " " " " șirete . 3.80
- 1 " " de mânușe cu lac . 4.—
- 1 " " de piele galbună de gems cu nasturî . 4.20

Pantoffi de Dril, dela 93 cr. în sus. Ghețe micî pentru copii dela 60 cr. în sus. Comande la măsură se efectuează prompt și cu mare acurateță.

I. D. AVRIGEANU

DEPOSIT și CONFECTIUNE de ÎNCĂLȚĂMINTE, Braşov, Strada Porții nr. 34, la trei stele. * *

Principiul meu este, ieftin, bun și vinđare multa.

ATELIER DANTISTIC

Succesorul lui L. Goldschmidt, Strada Michael Weiss Nr. 6

Etagiul I,

d'asupra magazinului de obiecte de aur al D-lui Bittermann
Dinți artificiali, calitatea cea mai bună cu plăci d'aur, aluminium seu cauciuc, dantură completă cu aur, dinți singuratici etc.

Dinți fără plăci pe ceriul gurii.

— îndrepteză dinții crescuți strimb. —

- 2 Dinți singuratici dela 3 cor. în sus.
- 2 Dantură completă „ 60 „ „ „

La cerere se dă pentru ori și ce lucru garanție de 3 ani.

DEPOSIT de articole igienice.

DEPOSIT de mărfuri de gumi din Paris.

J. REIF Specialist, VIENA

I., Brandstätte 3.

Prețuri curente în coverte închise franco și gratis.

Trimiterea în provincie cu Rambursă. Discreț. à K. 2, 4, 6, 8, 10 etc.

Marfă bună, ieftină și frumoasă.

Deschidere de prăvălie.

Subscrisul am onore a aduce la cunoștința P. t. public, că am deschis în Strada Căldărarilor nr. 9—11

O prăvălie de vestminte moderne, pentru copii și bărbați.

Cu ajutorul cunoștințelor mele speciale și al capitalului, de care dispun, mă aflu în poziția de a comanda articolii din specialitatea mea, la primele fabrici, prin ceea ce pot garanta onorațiilor mei mușterii un serviciu punctual și bun.

Cu stimă

ASCHER.

Marfă ieftină, bună și frumoasă.

Deschidere de fabrică!

Am onore a aduce la cunoștința On. public, că

FABRICA DE MAȘINI,

care opt ani am avut-o în Kézdi-Vásárhely, acum în mod considerabil lărgită, am strămutat-o

în Braşov Strada gării nr. 54 (în partea Villei Stenner) lângă vamă.

Lucrez mașini: pentru fabrici de ferestren, fabrici de spirt, mori, arangiamenturi de băi, mașini pentru economie de câmp, precum și **Cazane**, iute prompt și cu prețuri ieftine.

Mă rog de sprijinul On. public

cu totă stima
Szombat Samu.

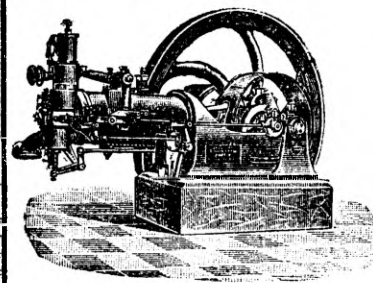
2—10 (452)

Cognac

CZUBA-DUROZIER & Cie.

DISTILLERIE FRANÇAISE. PROMONTOR.

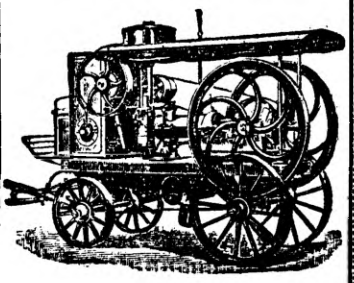
Cumpărători de motore

înainte de a cumpăra, se se convingă care este fabricatul cel mai bun.

Fabrica de motore

din Drözda, soc. pe acții. (fost Hille)

Fabrică cele mai bune Motore cu Benzin și Gaz. Locomobile cu

Benzin pentru mori. Mașini perfecte simple, trainice, sigure și spese puține la regie. Stau la dispoziție cele mai mulțumitoare referențe, despre mașinile liferate.

Representanța generală și deposit de mostre la **IGNAZ GELLÉRT & C-o Budapest** VI. Theresienring 44, (lângă gara de Vest).

La esopiții și examinări de concurență distinsă cu prețurile prime.

2—13,448,